

Nr 53

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1970/71, såvitt propositionen avser jordbruksärenden jämte motioner.

Utskottet får härmed avge utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts till riksdagen den 30 oktober 1970 avlåtna proposition nr 165 angående utgifter på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1970/71, i vad propositionen avser framställningar berörande jordbruksdepartementets verksamhetsområde.

DRIFTBUDGETEN

Nionde huvudtiteln

H. Utbildning och forskning

1. **Inredning och utrustning av lokaler vid jordbrukets högskolor m. m.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkten H 14, s. 55—56) hemställer utskottet

att riksdagen godkänner vad i propositionen förordats angående bestridande av kostnader för utrustning av arbetshallar, växthus och näthall för institutionen för markvetenskap vid lantbrukshögskolan.

I. Miljövård

2. **Ersättning för vissa skador av rovdjur, m. m.** Under denna anslagsrubrik (punkten I 12, s. 56—63) har för budgetåret 1970/71 förts upp ett förslagsanslag av 750 000 kr.

Under förevarande punkt hemställer Kungl. Maj:t om riksdagens godkännande av vissa förslag till åtgärder för kronhjortens bevarande och om bestridande av kostnaderna härför. Kungl. Maj:ts förslag innebär bl. a. att ett frireservat för kronhjort på försök inrättas i Skåne, inrymmande ca 100 djur och lokaliserat till ett av de områden i Skåne där kronhjort f. n. förekommer. Reservatets närmare storlek och lokalisering bör kunna omprövas om det visar sig nödvändigt. För skador av kronhjort på skog och gröda

inom reservatet föreslås att ersättning enligt vissa i propositionen närmare angivna riktlinjer skall utgå till de markägare som i mera betydande omfattning drabbas av ifrågavarande skadegörelse. Som bidrag till att täcka kostnaderna för kronhjortsskyddet skall fällavgifter tas ut.

Statens naturvårdsverk avses få i uppdrag att i samråd med övriga intressenter fortlöpande följa frågans utveckling och föreslå de vidare åtgärder som kan behöva vidtas.

I detta sammanhang har utskottet behandlat de likalydande motionerna I: 1347 av herrar *Thorsten Larsson* och *Andreasson* samt II: 1564 av herr *Hansson* i Skegrie m. fl., vari hemställts att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 165, punkt I 12, beslutar

1. att ersättning för kronhjortsskada skall utgå oberoende av storleken på den brukningsenhet, där skadan ägt rum,
2. att självriskén vid kronhjortsskada skall vara 200 kr., samt
3. att fällavgiften för kronhjort skall vara 100 kr. för vuxet djur och 40 kr. för årskälv.

Utskottet. Under förevarande punkt framlägger Kungl. Maj:t förslag till vissa åtgärder för kronhjortens bevarande och om bestridande av kostnaderna härför. Förslaget, som i huvudsak grundas på en av statens naturvårdsverk och domänverket utförd utredning, innebär i sammandrag följande.

Ett öppet s. k. frireservat för kronhjort inrättas på försök i Skåne. Reservatet bör rymma ett hundratal kronhjortar och lokaliseras till ett av de områden där nämnda djur f. n. förekommer. Inom reservatet avses avskjutningen bli strängt reglerad medan den utanför området anses böra i första hand regleras i samband med det årliga fastställandet av de allmänna jakttiderna. Det förutsätts att därvid en tämligen lång jakttid bör gälla. För den skadegörelse som kronhjorten orsakar på skog eller gröda inom det föreslagna reservatet skall ersättning utgå till de markägare som i mera betydande omfattning drabbas av skadorna. Ersättning bör dock inte utgå om den skadelidande underlåtit att vidta rimliga skadeförebyggande åtgärder eller om han kunnat hålla sig skadeslös genom att tillgodogöra sig jakträtt eller på annat sätt. Med hänsyn till angelägenheten att förhindra ersättningsanspråk som kan ge upphov till oskäligt höga värderings- och administrationskostnader i förhållande till ersättningsbeloppets storlek bör en självrisk av 300 kr. bestämmas. Enligt departementschefens uppfattning bör vidare, liksom beträffande älgskada, särskilda skäl fordras för ersättning i sådana fall då den brukningsenhet där skadan uppkommit omfattar odlad jord utöver 40 ha eller annan mark utöver 200 ha. Skadeersättningsarna skall bestridas från nu förevarande anslag medan övriga kostnader, i första hand för skadeförebyggande åtgärder m. m. berörande reservatet i Skåne, bör bestridas med medel ur jaktvårdsfonden. För varje kronhjort

som fälls skall avgift tas ut. Fällavgifterna bör tillföras jaktvårdsfonden och bidra till att täcka kostnaderna för kronhjortsskyddet. I propositionen föreslås att Kungl. Maj:t skall äga besluta om avgifternas storlek.

Utskottet vill i anslutning till det anförda erinra om att riksdagen tidigare framställt önskemål om undersökningar i syfte att tillskapa en ordning som tillgodoser såväl intresset av ett tillfredsställande skydd för kronhjortsstammen som behovet av att markägare ges ett rimligt skydd mot ekonomiska förluster genom kronhjortens skadegörelse (JoU 1961: 30, rskr. 272). Det nu framlagda förslaget till lösning av hithörande frågor anser utskottet väl avvägt och i allt väsentligt ägnat att främja angivna syften. Mot detaljerna i Kungl. Maj:ts förslag har utskottet dock den invändningen att utskottet anser att vissa skäl talar för att ersättning för kronhjortsskador skall kunna utgå oberoende av brukningsenhetens storlek. Utskottet vill för sin del understryka propositionens uttalande om att ersättning för skada skall utgå endast till sådana markägare inom reservatet som i mera betydande omfattning drabbas av kronhjortarnas skadegörelse. Vidare bör som nämnts markägare inte kunna göra anspråk på ersättning om han kunnat hålla sig skadeslös genom att tillgodogöra sig jakträtt eller på annat sätt. Redan angivna regler torde enligt utskottets uppfattning ge tillräcklig garanti för att oskäligen ersättningar ej kommer att kunna utgå och likaså möjliggöra att i första hand de som lider de förhållandevis känbaraste förlusterna till följd av kronhjortens skadegörelse erhåller kompensation härför. Vad utskottet nu anför innebär bl. a. att utskottet biträder det i motionerna I: 1347 och II: 1564 framförda yrkandet i förevarande fråga. Vad gäller självrisker innebär Kungl. Maj:ts förslag en något mera begränsad rätt till ersättning för markägare med relativt små jord- och skogsinnehav i förhållande till vad som f. n. gäller beträffande ersättning för älgskada. På skäl som anförts i propositionen har utskottet emellertid funnit sig böra förorda att Kungl. Maj:ts förslag godtas. Det bör härvid påpekas att ersättningsberäkningen i förekommande fall givetvis måste grundas på en samlad bedömning av de skador som under en årsperiod drabbat vederbörande brukningsenhet. Även i övrigt ansluter sig utskottet till vad i propositionen föreslagits och avstyrker således motionerna i vad de avser ändring av bestämmelserna om självrisk och fällavgifter.

I likhet med departementschefen vill utskottet framhålla att vad nu förordats bör ses som ett försöksprogram i syfte att för den närmaste framtiden lösa problemet med att bevara kronhjortarna i Skåne på ett sådant sätt att såväl enskilda som allmänna intressen tillgodoses. Som i propositionen anförts bör bl. a. tillämpningen av ersättningsbestämmelserna noga följas. Givetvis kan tänkas att det blir nödvändigt att vidta justeringar på grundval av de erfarenheter som vinnas. Enligt föreliggande förslag bör det ankomma på Kungl. Maj:t eller efter Kungl. Maj:ts bemyndigande statens naturvårdsverk att besluta i sådana frågor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet

att riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och motionerna I: 1347 och II: 1564 godkänner vad utskottet i det föregående förordat i fråga om åtgärder för kronhjordens bevarande och om bestridande av kostnaderna härför.

KAPITALBUDGETEN

IV. Statens utlåningsfonder

3. **Fiskerilånefonden.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkten 8, s. 63) hemställer utskottet

att riksdagen till *Fiskerilånefonden* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 3 000 000 kr.

V. Fonden för låneunderstöd

4. **Lån till Täby Galopp AB.** Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag (punkten 7 a, s. 63—66) hemställer utskottet

att riksdagen till *Lån till Täby Galopp AB* på tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1970/71 anvisar ett investeringsanslag av 2 250 000 kr.

Stockholm den 8 december 1970

På jordbruksutskottets vägnar:

NILS G. HANSSON

Vid detta ärendes slutbehandling har närvarit

från första kammaren: herrar Mossberger (s), Hedström (s), Augustsson (s), Skagerlund (fp), Svenungsson (m), Manne Olsson (s), fru Margit Lundblad (s), herrar Åkesson (fp), Ingvar Andersson (m) och Nils Nilsson (cp);

från andra kammaren: herrar Hansson i Skegrie (cp), Johanson i Västervik (s), Persson i Skänninge (s), Lundmark (s)*, fru Lindberg (s), herr Persson i Heden (cp), fru Sundberg (m), herrar Nygren (s), Berndtsson (fp) och Andersson i Södertälje (s)*;

dock att vid behandlingen av punkten 2 fru Sundström (s) och herr Johansson i Simrishamn (s) deltagit i stället för herrar Lundmark (s) och Andersson i Södertälje (s).

*Ej närvarande vid justeringen.